

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Součkové a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Milana Kamlacha v právní věci žalobkyně **N. O.**, zastoupené JUDr. Martou Čihákovou, advokátkou se sídlem Masarykova 43, Ústí nad Labem, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, odbor azylové a migrační politiky, se sídlem Nad Štolou 3, pošt. schránka 21/OAM, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 12. 2003, čj. OAM-2638/VL-11-P08-2003, vedené u Krajského soudu v Ústí nad Labem pod sp. zn. 14 Az 649/2003, o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 15. 9. 2004, čj. 14 Az 649/2003 - 32,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **se n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Odměna advokátky JUDr. Marty Čihákové **se u r č u j e** částkou 2150 Kč. Tato částka jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalovaného uvedeným v záhlaví tohoto rozsudku nebyl žalobkyni udělen azyl na území České republiky podle § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů; současně na ni nebyla vztažena překážka vycestování podle § 91 zákona o azylu. Žalovaný uvedl, že důvodem žádosti žalobkyně o udělení azylu byly osobní problémy s bývalým manželem pro rozdílné náboženské vyznání a snaha o legalizaci pobytu na území České republiky. Žalovaný uvedl, že za dostatečné

řešení potíží s manželem považuje rozvod. Problémy podle žalovaného nedosahovaly takového stupně, intenzity a opakovanosti, aby je bylo možné považovat za pronásledování ve smyslu zákona o azylu. Žalovaný uvedl, že žalobkyně nevyužila všech prostředků k nápravě v zemi původu; mezinárodní ochranu formou azylu lze však poskytnout pouze subsidiárně, pokud je ochrana v zemi státní příslušnosti odeprána nebo je neúčinná. Žalovaný shrnul, že u stěžovatelky nebyl shledán žádný důvod pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Dále se žalovaný vyjádřil k neudělení azylu podle § 13 odst. 1 a 2 zákona o azylu a § 14 zákona o azylu a k neexistenci překážky vycestování podle § 91 zákona o azylu. Ke snaze o legalizaci pobytu na území České republiky žalovaný doporučil využít některého z institutů zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Usnesením Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 15. 9. 2004, čj. 14 Az 649/2003 - 32, byla žaloba žalobkyně odmítnuta. Soud uvedl, že žaloba podaná dne 22. 12. 2003 neměla náležitosti podání ani náležitosti žaloby podle § 37 odst. 3 a § 71 odst. 1 a 2 s. ř. s. Doplnění žalobních bodů, podané k poštovní přepravě dne 23. 1. 2004, již bylo podle soudu učiněno opožděně, neboť v souzené věci žaloba neobsahovala žádný žalobní bod. Žalobkyně sice zaslala doplnění žaloby, lhůta k tomuto doplnění však skončila dne 6. 1. 2004; žalobkyně podala doplnění k poštovní přepravě až dne 23. 1. 2004; vady žaloby tedy nebyly odstraněny ve lhůtě stanovené v § 71 odst. 2 s. ř. s. V tom soud shledal nedostatek podmínek řízení a proto žalobu odmítl podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Ve včasné a ve lhůtě doplněné kasační stížnosti stěžovatelka namítla, že soud nesprávně posoudil právní otázku, zda je v případě návratu do země původu její život ohrožen; nezohlednil ani skutečnost, že její matce byl udělen humanitární azyl. Stěžovatelka namítla nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí žaloby, neboť podle ní soud nedostál své poučovací povinnosti podle § 37 odst. 5 s. ř. s.; měl stěžovatelku poučit o následcích opožděného doplnění a ne vyčkávat, že žalobkyně – laik dodatečně doplní včas žalobu. Soud si neměl být jistý, že na základě nekonkrétní deklarace bude žaloba řádně doplněna. Stěžovatelka poukázala na článek JUDr. Jana Dvořáka „Některé výkladové problémy týkající se koncentrační zásady a žalobních bodů v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu ve správním soudnictví“ (Právní rozhledy, č. 12/2003), podle něhož je zapotřebí rozlišit situace, kdy žaloba neobsahuje žádný žalobní bod a soud tedy měl odstraňovat vady žaloby podle § 37 odst. 5 s. ř. s. a nikoliv uplatňovat koncentrační zásadu. Stěžovatelka připomněla, že se v dané věci nejednalo o rozšíření žalobních bodů, jelikož v původní žalobě žádné žalobní body uvedeny nebyly, pročez nebylo co rozšiřovat a soud měl stěžovatelku vyzvat k doplnění. Soud však měl za to, že v daném případě by bylo nadbytečné odstraňovat vady podání, neboť soudcovská lhůta k doplnění žalobních bodů by přesáhla zákonnou lhůtu, v níž měla žalobkyně právo rozšířit žalobní body. Stěžovatelka spatřuje v postupu krajského soudu porušení práva na soudní ochranu podle čl. 36 Listiny základních práv a svobod. Ačkoliv dodržela stanovený postup, jediným procesním úkonem, který krajský soud po devíti měsících učinil, bylo odmítnutí její žaloby. Stěžovatelka poukázala na to, že je cizinkou bez právního vzdělání a byla závislá na zákonném postupu orgánů veřejné správy a soudů. Usnesení krajského soudu, zejména jeho odůvodnění, tomuto požadavku nevyhovuje. Stěžovatelka dále v postupu krajského soudu spatřuje porušení práva na spravedlivý proces a porušení zásady rovnosti zbraní. Ze všech uvedených důvodů stěžovatelka navrhla, aby usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 15. 9. 2004, čj. 14 Az 649/2003 - 32, bylo zrušeno a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení; současně stěžovatelka požádala o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti a o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti. V doplnění kasační stížnosti provedeném ustanovenou advokátkou na základě výzvy

soudu byly uplatněny námitky proti rozhodnutí o neudělení azylu. Stěžovatelka namítla, že v řízení o udělení azylu neměla možnost jednat ve svém jazyce, neboť pomoc tlumočníka z jiného než mateřského jazyka byla nedostatečná. Stěžovatelka namítla, že v zemi původu nejsou vytvořeny mechanismy, které by ji mohly ochránit od jejích obav; v tom stěžovatelka spatřuje důvod pro udělení azylu podle § 14 zákona o azylu.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti popřel oprávněnost jejího podání, neboť se domnívá, že jeho rozhodnutí i rozhodnutí soudu byla vydána v souladu s právními předpisy. Podle žalovaného kasační stížnost směřuje do procesních aspektů řízení před soudem, proto se k ní žalovaný nevyjádřil a navrhl zamítnutí kasační stížnosti a nepřiznání odkladného účinku. V reakci na doplnění kasační stížnosti žalovaný uvedl, že není pravdou, že by stěžovatelce v řízení o udělení azylu nebylo umožněno hovořit v mateřském jazyce, neboť měla možnost na vlastní žádost jednat v ruském jazyce. Podle žalovaného nelze přijmout tvrzení, že tlumočení do ruštiny zabránilo stěžovatelce rozvést důvody odchodu ze země původu. Humanitární azyl byl matce žalobkyně udělen pro její zhoršený zdravotní stav a vysoký věk a stalo se tak po vydání rozhodnutí ve věci žalobkyně. Žalovaný připomněl, že žalobkyně je oprávněna znovu požádat o azyl v České republice ve dvouleté lhůtě, která může být v případě hodném zvláštního zřetele prominuta (§ 10 odst. 4 zákona o azylu).

Kasační stížnost je podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustná a stěžovatelka v ní namítá důvody podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. a jejím rozsahem a důvody je Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

Kasační stížnost není důvodná.

Stěžovatelka uplatnila důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., tedy tvrzenou nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu. Protože Nejvyšší správní soud je zásadně vázán důvody kasační stížnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.) a jelikož ke skutečnostem, které stěžovatelka uplatnila poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí, Nejvyšší správní soud nepřihlíží (§ 109 odst. 4 s. ř. s.), zaměřil se v dalším toliko na posouzení zákonnosti procesního postupu krajského soudu, neboť v této fázi řízení mu již nepřísluší – ze shora uvedených důvodů – meritorně se zabývat důvodností žádosti stěžovatelky o udělení azylu.

Rozhodnutí žalovaného napadla stěžovatelka žalobou dne 22. 12. 2003, v níž pouze uvedla, že toto rozhodnutí napadá v celém rozsahu a odůvodní je dodatečně. Krajský soud v Ústí nad Labem kasační stížností napadeným usnesením tuto žalobu odmítl podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s., když konstatoval, že jednou z podmínek řízení je řádná žaloba. Žaloba neobsahující žádný žalobní bod je ve lhůtě pro podání žaloby odstranitelným nedostatkem podmínky řízení, avšak po marném uplynutí této lhůty se stává neodstranitelným nedostatkem podmínky řízení. Proto také v daném případě, kdy lhůta pro podání žaloby skončila dne 6. 1. 2004, předseda senátu stěžovatelku nevyzýval k doplnění žaloby o žalobní body, a protože v řízení nebylo možno pokračovat pro nedostatek podmínky řízení, soud žalobu odmítl.

V tomto směru Nejvyšší správní soud především vychází z § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s., podle něhož soud usnesením odmítne návrh, jestliže nejsou splněny jiné podmínky řízení a tento nedostatek je neodstranitelný nebo přes výzvu soudu nebyl odstraněn a nelze proto v řízení pokračovat. V důsledku přísné dispoziční zásady v řízení o žalobách

proti rozhodnutím správního orgánu musí žaloba obsahovat žalobní body, z nichž musí být patrné, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobkyně napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné [§ 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. V souzené věci je však zřejmé, že žaloba stěžovatelky žádné žalobní body neobsahovala a že stěžovatelka tuto žalobu v zákonné lhůtě pro její podání v tomto směru ani nijak nedoplnila. Přitom ze zákona vyplývá, že žaloba musí vždy obsahovat alespoň jeden žalobní bod (viz § 71 odst. 2 věta druhá s. ř. s.). Pokud žádný žalobní bod neobsahuje, může být tento nedostatek podmínek řízení odstraněn, a to ve lhůtě pro podání žaloby, jak vyplývá z ustanovení § 71 odst. 2 s. ř. s. Není však dána zákonná povinnost soudu v těchto případech vždy vyzývat žalobkyni k odstranění těchto vad ve smyslu § 37 odst. 5 s. ř. s., neboť – takto široce pojímaná – povinnost soudu by zjevně odporovala zmíněné zásadě dispoziční a rovněž zásadě koncentrace řízení, v souladu s nimiž je tento typ řízení koncipován. Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že se Krajský soud v Ústí nad Labem napadeným usnesením nedopustil nezákonnosti podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., když žalobu stěžovatelky podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. odmítl, aniž ji předtím vyzval k odstranění nedostatku podmínky řízení, neboť dospěl k závěru, že po marném uplynutí lhůty k podání žaloby se absentující žalobní body stávají neodstranitelným nedostatkem podmínky řízení. Tento právní názor vyplývá z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu (např. rozsudek ze dne 23. 10. 2003, čj. 2 Azs 9/2003 - 40, publikovaný pod č. 113/2004 Sb. NSS; rozhodnutí prošlo i testem ústavnosti, když ústavní stížnost směřující proti tomuto rozsudku byla odmítnuta usnesením Ústavního soudu ze dne 7. 1. 2004, sp. zn. IV. ÚS 613/03). Osobní stanovisko autora stěžovatelkou citovaného článku není pro posouzení dané věci právně relevantní.

Nejvyšší správní soud dospěl ze všech shora uvedených důvodů k závěru, že důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. není dán a proto kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). Za této procesní situace, kdy Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti rozhodl neprodleně po jejím obdržení a po nezbytném poučení účastníků řízení o složení senátu, se z důvodu nadbytečnosti již samostatně nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl soud podle § 60 odst. 1 a 7 s. ř. s., neboť neúspěšné žalobkyni náhrada nákladů řízení nepřísluší a žalovanému v souvislosti s řízením o kasační stížnosti žalobkyně žádné náklady nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly. Stěžovatelce byla pro toto řízení před soudem ustanovena soudem zástupkyní advokátka; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 7 s. ř. s., § 120 s. ř. s.). Soud proto určil odměnu advokátce částkou 2 x 1000 Kč za dva úkony právní služby – první poradou s klientkou včetně převzetí a přípravy zastoupení a doplnění kasační stížnosti ze dne 16. 12. 2004 a 2 x 75 Kč paušální náhrady hotových výdajů, v souladu s § 9 odst. 3 písm. f), § 7, § 11 odst. 1 písm. b) a d) a § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů, celkem 2150 Kč. Tato částka jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. ledna 2006

JUDr. Marie Součková

č. j. 3 Azs 303/2005 - 85

předsedkyně senátu